

Slovenská vidiecka krajina má jedinečné hodnoty

V krajine dochádza trvalo k protirečivým procesom. Ľudská spoločnosť vytvára pre uspokojovanie svojich potrieb čoraz väčšie priestorové nároky, plocha územia je konečná. Na jednej strane sú kultúrne a ekologické hodnoty krajiny, na strane druhej tlak ekonomiky. Ale krajina je len jedna a my sme jej súčasťou...

Štatút SAŽP orientuje činnosť Centra starostlivosti o vidiecke životné prostredie na poradenstvo, monitoring, osvetu a propagáciu, spracovanie odborných podkladov, štúdií, metodických a legislatívnych podkladov, vzdelávaciu a edičnú činnosť v oblasti starostlivosti o vidiecke životné prostredie.

Prírodné podmienky predurčujú Slovensko k tomu, že časť obyvateľstva je a bude viazaná na vidiecke prostredie. Z 2 884 sídel je 2 749 dedín, t. j. 95,3 % a „iba“ 136 miest, t. j. 4,7 %. Podľa kritérií OECD žije vo vidieckych regiónoch Slovenska 44 % obyvateľstva, v prechodných tiež 44 % a v čisto mestských regiónoch len 12 % obyvateľov.

Uplatňovanie záujmov štátu v oblasti starostlivosti o vidiecke životné prostredie je vyjadrené prostredníctvom odborných úloh požadovaných zo strany zriaďovateľa. Tieto sú spracúvané predovšetkým v rozsahu celoslovenskej pôsobnosti s medzinárodným rozmerom a ich výsledky sú odovzdávané na Ministerstvo životného prostredia SR. Implementácia environmentálnej politiky sa však predovšetkým deje prostredníctvom konkrétnych výstupov a spolupráce so subjektmi, ktoré rozhodujú o území, plánujú svoj rozvoj, starajú sa a chránia svoje životné prostredie – sú to hlavne miestne samosprávy. K rozumnému spravovaniu územia potrebujú aj aktívnu a osvietenu laickú a odbornú verejnosť a dobre spracované odborné dokumentácie. A do tohto kruhu vstupuje už 15 rokov Centrum starostlivosti o vidiecke životné prostredie (predtým Centrum tvorby krajiny, resp. Centrum územného rozvoja) so svojou činnosťou.

Na zachovanie hodnôt vidieckej krajiny, vrátane sídel, je nutné zabezpečiť pravidelnú a koordinovanú starostlivosť o krajinu, usmerňovať a zosúladať zmeny, ktoré sú spôsobené sociálnymi, hospodárskymi a environmentálnymi procesmi, implementovať nové poznatky do konkrétnych riešení a smerovania tvorby vidieckeho prostredia. Práve tieto oblasti charakterizujú poslanie centra. Centrum spolupracuje s organizáciami rezortu, ostatnými rezortmi a organizáciami, vysokými školami, ako aj s regionálnou a miestnou samosprávou. Pracovníci centra pôsobia v expertných pracovných skupinách pre tvorbu národných, regionálnych a miestnych koncepcií, plánov a programov súvisiacich so starostlivosťou o krajinu a rozvojom vidieka. Veľký význam v rámci svojej činnosti prikladáme propagácii a vzdelávaniu odbornej i laickej verejnosti, nakoľko táto oblasť predstavuje najväčšiu mieru možnosti zabezpečenia vyváženého stavu v krajine na báze trvalej udržateľnosti.

Činnosti týkajúce sa starostlivosti o vidiecke životné prostredie sú zabezpečované prostredníctvom dvoch odborov: ochrany a tvorby krajiny a obnovy vidieckych

sídel. Veľkú oblasť činností tvoria spoločné úlohy ako prienik spoločných snažení vo vidieckej krajine, ktoré sú uplatňované hlavne prostredníctvom osvetovo-propagačných a výchovno-vzdelávacích foriem orientovaných na predmetné cieľové skupiny.

Odbor ochrany a tvorby krajiny

Odbor ochrany a tvorby krajiny zabezpečuje výkon integrovanej starostlivosti o krajinu, jeho pôsobnosť je zameraná najmä na oblasť ochrany, manažmentu a plánovania krajiny s cieľom zachovať charakteristický vzhľad a charakteristické črty krajiny, významné krajinné prvky, plánovanie vizuálnych dopadov, strategické a koncepčné krajinné plánovanie, zabezpečovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti starostlivosti o krajinu, vzdelávania a propagácie. Medzi hlavné aktivity odboru patrí uplatňovanie nástrojov ochrany a tvorby vidieckej krajiny na princípoch udržateľného rozvoja, s cieľom zachovať bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo krajiny. V rámci svojej inštitucionálnej pôsobnosti integruje získané poznatky do návrhov, stratégií a koncepcií, čím zabezpečuje komplexné a optimálne riešenia priestorového usporiadania a funkčného využívania

tvorby krajiny, najmä Európskeho dohovoru o krajine (EDOK), Karpatského dohovoru a ďalších. V rámci implementácie EDOK je naše centrum poverené vybranými odbornými činnosťami zo 4 pilierov Programu implementácie EDOK – v rámci inštitucionálneho zabezpečenia plní úlohy vyplývajúce z členstva v medzirezortnej pracovnej komisii pri MŽP SR, tvorí vzdelávacie prezentácie a školiace moduly, aktualizuje a priebežne naplňa webové stránky, spracúva metodiky a pilotné štúdie charakteristického vzhľadu krajiny, realizuje semináre, konferencie a vzdelávacie programy na zvýšenie povedomia verejnosti o hodnote krajiny. V rámci medzinárodnej spolupráce prezentuje svoje prístupy na medzinárodných konferenciách a odborných fórach (ČR, Poľsko, Rumunsko, Holandsko...). Pred dvomi rokmi bola založená edícia plagátov prezentácií jednotlivých typov krajiny, ktorá je postupne dopĺňaná. V záujme propagácie myšlienok ochrany, manažmentu a plánovania krajiny sme vydali skladačku a brožúru Európsky dohovor o krajine na Slovensku.

Medzi dôležité míľniky patrí organizácia 7. stretnutia k workshopom Rady Európy pre implementáciu EDOK na Slovensku, v Piešťanoch, v apríli 2008, ktorého sa zúčastnilo celkovo 170 odborníkov z 27 krajín Európy. Významnou úlohou pre ďalšie obdobie je zostavenie kritérií pre zabezpečenie národného kola pre udelenie Ceny Rady Európy za krajinu a nominácie do európskeho kola v zmysle EDOK.

Dôležitou vzdelávacou a popularizačnou aktivitou je organizácia už tradičných konferencií *Krajina - Človek - Kultúra*, ktorá bola už 12-krát organizovaná pri príležitosti medzinárodného filmového festivalu o životnom prostredí Envirofilm a teší sa vždy záujmu odbornej verejnosti. Z konferencií sú vydávané zborníky príspevkov (v tlačenej, resp. CD forme).

Významnou súčasťou našej odbornej činnosti boli praktické výstupy vo forme koncepcií, projektových dokumentácií, plánov a štúdií. Pre ilustráciu uvediem niekoľko:

Stratégia územného rozvoja Slovenska, Environmentálne hodnotenie priemyselných parkov BB kraja, Pasport minerálnych prameňov SR, Koncepcia starostlivosti o životné prostredie Banskobystrického kraja, Projekt územného rozvoja slovensko-poľského pohraničia, Územný plán VÚC Banskobystrického samosprávneho kraja, územné plány obcí Kováčová, Sliach, Zvolen, Soblahov, Hrochof, Brusno, územné plány obcí MR Teplý Vrch, Rimava-Rimavica a obcí MR Južné Sitno, Regionálna stratégia trvalo udržateľného rozvoja Banskobystrického kraja, krajinnárske štúdie Zvolen-Borová Hora, Kráľovce-Krnišov, štúdie osídlenia, krajiny a ľudového staviteľstva vybraných obcí Bielych Karpát (Chocholná-Velčice, Lubina, Vrbovce, Dolné Srnie, Moravské Lieskové, Bzince pod Javorinou), Krajinnokoologický plán Vysoké Tatry, regionálne územné systémy ekologickej stability okresov Banskobystrického kraja, komplexné štúdie Banskobystrického geoparku a Novohradského geoparku.

Odbor ochrany a tvorby krajiny pri plnení dôležitých úloh v oblasti aplikovaného výskumu ochrany a manažmentu a plánovania krajiny úzko spolupracuje s akademickými

Prezentácia centra na rôznych výstavách patrí medzi osvedčené formy environmentálnej osvetvy

nia územia, navrhuje jeho zásady, vecnú a časovú koordináciu činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu a kultúrnohistorické hodnoty územia.

Prípravuje podklady pre typológiu krajiny Slovenska, vyhodnocuje typy krajiny s ohľadom na ich zvláštne hodnoty a zaznamenáva ich zmeny, vypracúva a overuje metodické prístupy trvalo udržateľného rozvoja vidieckych regiónov s dôrazom na starostlivosť o životné prostredie. Súčasťou činnosti odboru je príprava a implementácia projektov v rezorte životného prostredia. Priebežnou činnosťou je permanentná tvorba odborných podkladov pre právne normy v oblasti starostlivosti o krajinu – či to boli v minulosti podklady pre tvorbu zákona o územnom plánovaní alebo po prechode kompetencií pre tvorbu nového zákona o krajinnom plánovaní, neskôr pre úpravu zákona a nový zákon o ochrane prírody a krajiny, niekoľkonásobné pripomienkovanie stavebného zákona, samozrejme, participácia na tvorbe vykonávacích vyhlášok a metodických postupov.

Veľmi významný okruh činnosti predstavuje koordinácia a napĺňanie medzinárodných záväzkov v oblasti ochrany a

Porada centra v inšpiratívnom prostredí

autoritami na Slovensku a v zahraničí, Slovenskou asociáciou krajinných ekológov (IALE), Slovenskou sekciou Európskej rady pre dedinu a malé mesto (ECOVAST), Fakultou architektúry STU Bratislava, Fakultou ekológie a environmentalistiky TU Zvolen, Záhradníckou fakultou MZLU Lednice, Ústavom krajinnnej ekológie SAV Bratislava, Národným osvetovým centrom Bratislava a ďalšími.

Odbor obnovy vidieckych sídiel

Odbor obnovy vidieckych sídiel nosne zastrešuje činnosti súvisiace s Programom obnovy dediny na Slovensku už viac ako 10 rokov, kedy bola poverená agentúra najprv jeho prípravou a konštituovaním a následne jeho organizáciou a odbornou garanciou. Na centrálnej úrovni zabezpečuje propagáciu, osvetu, vzdelávanie, medzinárodnú spoluprácu, spracúva metodické podklady a odborné štúdié a plány, vedie sekretariát medzirezortnej komisie POD. Celoplošne na všetkých pracoviskách SAŽP je poskytované poradenstvo, monitoring dotácií a pozitívnych realizácií.

V minulosti tento odbor zabezpečoval aj všetky úlohy súvisiace s tvorbou a spravovaním informácií súvisiacich s územným plánovaním, Informačným systémom o území a vybranými informáciami o obciach a mikroregiónoch. Po prechode kompetencií na rezort výstavby a regionálneho rozvoja boli niektoré z úloh ukončené a odovzdané (Projekt informačného systému o územnom plánovaní, Prehľad stavu územnoplánovacej dokumentácie SR), na niektorých sa pokračuje v intenciách rozsahu rezortu (Informačný systém o území, Bazálne informácie o sídlach Slovenska).

Program obnovy dediny (POD) je známym, ale hlavne obľúbeným a úspešným nástrojom rozvoja vidieka v štátoch vyspelej Európy a od roku 1998 sa pokúšame tento štandard dosiahnuť aj na Slovensku. Cieľom POD je vytvorenie ekonomických, organizačných a odborných predpokladov podpory vidieckych komunit k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o rozvoj zdravého životného prostredia, udržiavanie prírodných a kultúrnych hodnôt krajiny a rozvoj ekologicky neškodného hospodárstva s využitím miestnych zdrojov. Základným princípom tohto programu je zvýšená ľudská aktivita, ktorá je hnacím motorom procesu a súčasne šetrí finančné prostriedky a základným znakom tohto procesu je smerovanie k zachovaniu identity sídiel, krajiny a kultúry vidieka.

S poradenstvom pre vidiecke obce a mikroregióny sme začali prostredníctvom pracovísk SAŽP a orientovali sme ho na predmet našej činnosti - spočiatku na územné

plánovanie, urbanizmus a architektúru, neskôr na tvorbu krajiny, ochranu životného prostredia, strategické plánovanie. Postupne sme získali dôveru starostov a hlavne spätnú väzbu - čo obce trápí, s čím majú najväčšie problémy a naopak, čo sa im darí úspešne riešiť. Z týchto poznatkov vzišli 2 metodické príručky pre obce Sídelná zeleň a Rukoväť obstarávateľa územného plánu.

Okrem poradenstva priebiežne monitorujeme a kontrolujeme pridelené do-

dotácie a zaznamenávame pozitívne príklady a úspešné realizácie drobných projektov. Tak vznikol Katalóg pozitívnych príkladov, ktorý je postupne rozširovaný a každoročne dopĺňaný o ďalšie realizované projekty. Tieto myšlienky a dobré nápady sprostredkujeme ďalším záujemcom aj formou výstavných panelov, či inšpiračných plagátov. Osveta a propagácia myšlienok a filozofie POD tak dostáva konkrétnu podobu príkladov aj z našich dedín, nielen zo zahraničia. Máme zostavených niekoľko ucelených výstav, ktoré sú zamerané na jednotlivé oblasti obnovy dediny, pravidelne ich aktualizujeme o nové príklady. Založili sme edíciu Inšpiračných plagátov obnovy dediny, v ktorých je smerovaná orientácia obnovy prostredia s dôrazom na jeho identitu a miestne tradície. Vydali sme postupne 11 plagátov - všetko z fotodokumentácie získanej na našom vidieku, každoročne vydávame stolový kalendár ako propagáciu vidieckej krajiny a kultúry. Brožúra Hodnoty vidieckej krajiny orientuje pozornosť čitateľa názornou formou na všetky okruhy problematiky, vrátane námetov na jej obnovu.

Významnú skupinu tvoria projektové rozvojové dokumentácie obnovy dediny - auditu územia a zdrojov vrátane stratégie trvalo udržateľného rozvoja (ako komplexný územnoplánovací podklad pre formulovanie Plánu hospodársko-sociálneho rozvoja) mikroregiónov. Spracovali sme ich niekoľko: pre mikroregióny Južné Sitno, Čierny Hron,

Hontianka, Konkordia, Pliešovská kotlina, Hornohrad, Pod Pánskym dielom, Kremnické vrchy-východ, Žiarske podhorie, Údolie Gortvy, Pozdola Bystrice, Severné Podpoľanie, RENTAR, Starohorská dolina, pre mesto Žiar nad Hronom a obce Brusno a Štrba. Jednotlivé návrhy obnovy obcí sme riešili parciálnymi urbanisticko-architektonickými štúdiami verejných priestranstiev, resp. drobnej architektúry

(Soblahov, MR Adela, Prenčov, Baďan, Halič, Čelovec, Štrba, MR Rimava-Rimavica, Polomka, Drienčany, Teplý Vrch, Pliešovce, Klenovec, Predajná, Detva, Hrachovo, Nemce, Čakanovce, Bacúch, Dolná Ždaňa, Hostišovce, Rimavská Baňa, Kráľovce-Krnišov, Šiatorská Bukovinka - hrad Šomoška). Množstvo z týchto návrhov je už aj realizovaných v obciach, a tak máme aj vlastné pozitívne príklady obnovy vidieckeho sídla s uplatnením charakteristických znakov miestneho ľudového staviteľstva.

Z množstva získaných skúseností a materiálov bol už len krok k postaveniu systémového vzdelávania. Tak sme konštituovali v rámci nášho PHÚ Školu obnovy dediny. Nie je to budova, je to „virtuálna škola“, ktorá má viacero foriem a väčšinou „chodí za žiakmi“. Učiteľia sú odborníci rôznych profesií, ktorí majú čo povedať do obnovy vidieckeho prostredia, žiaci sú starostovia, poslanci obecných zastupiteľstiev, aktívni občania, zástupcovia spolkov, miestnych inštitúcií. Ale tieto pozície sa veľmi rýchlo zvyknú premiešať pri interaktívnych formách výučby. Podrobnejšie je potrebné uviesť projekt, ktorý sme vyvinuli u nás v centre v spolupráci so Spolkom pre obnovu dediny a ako pilotný sme ho spustili pred 4 rokmi. Odvtedy ho aplikujeme pre vyššie uvedené cielevé skupiny pod názvom Inšpiračná škola vidieka (IŠV). Je to škola dobrých príkladov, príkladných realizácií v rôznych oblastiach života na vidieku pre inšpiráciu odbornej verejnosti, samospráv a aktívnych skupín s následným uplatnením na inom mieste, v inom regióne. Ponúka možnosť získať inšpiráciu doma, v podobných ekonomických a legislatívnych podmienkach, najšť námetu na doriešenie vlastných problémov, nadviazať kontakty a spoluprácu s obcami s podobnými problémami, získať odborný názor a návrh na riešený problém, prenášať získané skúsenosti do iných samospráv. Od roku 2004 sa uskutočnilo celkom 10 modulov IŠV, na ktorých sa „učilo“ viac ako 380 účastníkov, s ktorými sme navštívili príkladné projekty doma (Hrušov, Soblahov, Prenčov, mikroregión Južné Sitno, región južného a severného Zemplína), a aj v zahraničí (obce poľského vojvodstva Opole).

Intenzívne spolupracujeme už dlhé roky so Školou vesnice Modrá v Českej republike, kde sme podobným spôsobom zrealizovali ročne 1 - 3 obdobné moduly pre našich účastníkov. Tieto slovensko-české semináre sa tešia mimoriadnej obľube u našich starostov. Okrem odborných vedomostí a skúseností bolo nadviazaných množstvo partnerských vzťahov českých a slovenských obcí.

Obec Štrba

Centrum starostlivosti o vidiecke životné prostredie

Za 10 rokov trvania tejto spolupráce sme zrealizovali 14 študijných ciest do okolia obce Modrá a do CHKO Biele Karpaty pre 473 účastníkov.

Štandardnou formou vzdelávania sú semináre a konferencie: uskutočnili sme ich niekoľko, prípadne na množstve ďalších odzneli príspevky našich odborných pracovníkov. Naše výsledky prezentujeme na mnohých konferenciách, seminároch a workshopoch aj v zahraničí (Česká republika, Poľsko, Belgicko, Veľká Británia, Nemecko), účasťou na výstavách (Slovakiatur, Agrokomplex, snemy ZMOS-u, Dni vidieka v NR SR), cez články v časopisoch (Obecné noviny, Verejná správa, Životné prostredie, Enviromagazín atď.). Dlhé roky pracujeme v partnerstve s ďalšími organizáciami, ktoré pôsobia vo vidieckom priestore – je potrebné spomenúť aspoň Agentúru pre rozvoj vidieka v Nitre, Spolok pre obnovu dediny, Združenie miest a obcí Slovenska, Vidiecky parlament, Slovenskú agentúru cestovného ruchu.

Od roku 2001 v snahe preveriť účinnosť a výsledky POD na Slovensku a na základe výzvy Európskeho pracovného spoločenstva pre obnovu dediny a rozvoj vidieka organizuje naše centrum pod záštitou MŽP SR a v spolupráci s ďalšími partnermi súťaž **Dedina roka**. Charakter kritérií a hodnotenie národnej súťaže sa vždy nesie v duchu motto európskej súťaže, pričom sa v prvom rade hodnotí ojedinelosť a originalita prístupov a myslenia obyvateľov a užívateľov v slovenskej dedine pri uskutočňovaní obnovy v rámci trvalo udržateľného rozvoja so zreteľom na zachovanie typických črt a svojej osobitosti. Obce, ktoré chcú uspieť v súťaži, musia prezentovať komplexný rozsah obnovy dediny v zmysle nasledovných kategórií: Dedina ako hospodár, Dedina ako maľovaná, Dedina ako klenotnica, Dedina ako pospolitosť, Dedina ako partner, Dedina ako hosťiteľ.

SAŽP okrem organizačnej a odbornej garancie tejto súťaže zabezpečuje aj aktívnu spoluprácu s partnerskými organizáciami podieľajúcimi sa na hodnotení súťažiacich obcí (SPOD, ZMOS, ARVI, SACR, Vidiecky parlament, samosprávne kraje), propagáciu a prezentáciu súťažiacich obcí na rôznych podujatiach (konferencie, výstavy a veľtrhy, Dni vidieka v NR SR a pod.). Nezanedbateľnú úlohu plní naše centrum pri spracovaní žiadostí a všetkých súťažných podkladov víťaznej obce v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny, ako aj pri príprave a účinkovaní nášho reprezentanta v tejto medzinárodnej súťaži. Z každého ročníka vydávame plagáty víťazných a ocenených obcí a brožúry s podrobnejšími informáciami.

Súťaž dáva obciam skvelú možnosť prezentácie a

porovnaní svojich úspechov v európskom meradle, a to všetko v súlade s Miestnou Agendou 21. Našími reprezentantmi v tejto súťaži doteraz boli nasledovné obce: Soblahov (okres Trenčín) v roku 2002, Hrušov (okres Veľký Krtíš) v roku 2004, Vlachovo (okres Rožňava) v roku 2006 a Liptovská Teplička (okres Poprad) v roku 2008, ktorá v súboji o celkové víťazstvo skončila ako druhá a tým dosiahla historický úspech Slovenska v tejto prestížnej európskej súťaži.

POD je aj **finančným nástrojom** koncentrovaným na podporu obcí ako jediný domáci finančný zdroj. Ten následne štartuje ďalšie aktivity a vytvára priestor pre kombináciu zdrojov a následne synergický efekt. Jedná sa o formu priamych dotácií pre projekty obcí a mikroregionálnych združení obcí z rezortu životného prostredia v celkových čiastkach 5 – 30 mil. Sk ročne, čo činilo za 10 rokov realizácie spolu 143,686 mil. Sk. Priama dotácia je smerovaná do týchto oblastí:

- štúdie, projektové dokumentácie a programy trvalo udržateľného rozvoja vidieka zamerané na revitalizáciu vidieckej krajiny a riešenie environmentálnych problémov,
- drobné „podprahové“ aktivity – osvetovo-propagačné, výchovno-vzdelávacie a realizačné aktivity vedúce k zvýšeniu ekologického povedomia, ktorých náklady nedosahujú minimálnu výšku nenávratného finančného príspevku v rámci jednotlivých opatrení štrukturálnych fondov EÚ.

Je potrebné zdôrazniť, že sa jedná o drobné projekty a aktivity a priemerná dotácia na 1 žiadateľa je približne 72 tis. Sk. Hodnota výsledného diela je však niekoľkonásobná. Tento program sa teší mimoriadnej popularite medzi obcami. Spôsobom jeho realizácie sme vytvorili dôveryhodný a transparentný podporný nástroj financovania rozvoja vidieka. Počas 10 rokov existencie sa do POD prihlásilo viac ako 76 % všetkých dedín Slovenska, ktoré podali za toto obdobie 10 512 žiadostí o podporu projektov obnovy. Spomedzi nich však mohlo byť podporených z dôvodu limitovaných finančných prostriedkov len 24 % požiadaviek. Zostáva už iba veriť, že POD na Slovensku dosiahne náležitú spoločenskú a politickú podporu s adekvátnym finančným krytím (viazaným nielen na rezort životného prostredia) minimálne porovnateľným s Českou republikou, kde je v prospech obdobného programu uvoľňované na priamu podporu projektov obnovy obcí 100 – 500 mil. Kč ročne.

Všetky administratívne činnosti v Programe obnovy dediny zabezpečuje **Sekretariát pre POD**. Pre zaujímavosť: za 10 rokov trvania POD sekretariát spracoval viac ako 8 200 žiadostí, vytlačil viac ako 27 000 strán rôznych zoznamov, tabuliek, listov a osvedčení (nerátajúc do toho počty kópií), na korešpondenciu s obcami spotreboval viac ako 7 500 obálok a minul na poštovnom viac ako 150 000 Sk.

Aktívna účasť na rôznych odborných podujatiach doma aj v zahraničí

V rámci **medzinárodnej spolupráce** aktívne spolupracujeme so Školou vesnice Modrá (ČR) a poľským vojvodstvom v Opole, zapojení sme do Európskeho vzdelávacieho fóra pre vidiecky rozvoj.

Slovenská republika je od roku 1997 členom tzv. Európskeho pracovného spoločenstva pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) so sídlom vo Viedni, ktoré združuje 20 európskych štátov a spolkových krajín a ktorého cieľom je posilniť medzinárodnú výmenu skúseností medzi členskými krajinami a regiónmi EÚ, vytvárať pozitívny verejný záujem o problémy ľudí žijúcich na vidieku a čo najlepšie podporovať rozvoj životaschopných a atraktívnych dedín a udržiavanie krajiny. ARGE uskutočňuje celý rad aktivít v rôznych európskych regiónoch, ktoré sa sústreďujú predovšetkým na ekologické, ekonomické, sociologické a kultúrne otázky života na vidieku. Popri medzinárodných kongresoch, rokovaniach a diskusných fórach, početných publikáciách a pravidelných exkurziách organizuje v dvojročných intervaloch súťaž o **Európsku cenu obnovy dediny**. V rámci činnosti ARGE zabezpečujeme pre MŽP SR administratívnu agendu, zástupca SAŽP je oficiálnym administratívnym zástupcom SR v tejto organizácii, ako aj členom medzinárodnej jury, ktorá hodnotí obce prihlásené do súťaže o Európsku cenu obnovy dediny.

Potreby a nároky na naše centrum postupne narastali – od lokálnej a regionálnej úrovne po národnú až medzinárodnú. Od informácií o území a databáz cez územno-technické, krajinárske a územnoplánovacie podklady, programy, stratégie, koncepcie, štúdie, projekty, cez sumáre, správy, prehľady, stanoviská, posudky až po metodiky, usmernenia, podklady pre legislatívu, modelové riešenia a pilotné projekty či informačné systémy.

Obrovské množstvo tabuliek, textov, výkresov, máp, grafov, fotografií. Presedených dní, často aj večerov, produktívnych, ale aj únavných pracovných rokovaní, tvorivých a niekedy aj búrlivých konfrontácií pri návrhoch riešení, telefonických a osobných rozhovorov, prieskumov v teréne, porád a konzultácií, článkov a prednášok, seminárov a konferencií, panelov a výstav. Časté organizačné zmeny, neustále problémy s nedostatkom zapracovaných odborných kapacít, chýbajúce profície, náročný manažment a koordinácia riešiteľských kolektívov. Spolupráca s partnermi, osvetá, propagácia, vzdelávanie, monitoring.

Aj to je obraz pätnástich rokov práce...

Ing. arch. Anna Kršáková

riaditeľ/ka Centra starostlivosti o vidiecke životné prostredie SAŽP
Banská Bystrica

Práca v teréne - nevyhnutný predpoklad kvalitných výkonov centra

